

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Č. j.: 27010/2009-41

Příloha č. 3

výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu z OP VK

Metodický výklad výzvy 2.4 Partnerství a sítě

1. Cíl oblasti podpory

Záměrem této výzvy, která je součástí oblasti podpory prioritní osy 2 OP VK, je vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek v oblasti zavedení metody úplných nákladů na VŠ. Metodika úplných nákladů neboli metodika „full cost“, by měla subjektům zajistit sledování a vykazování skutečně vynakládaných nákladů na projekty (a to přímých i nepřímých). Znalost skutečných projektových nákladů a aplikace uvedených metodik zajistí subjektům lepší fungování na bázi finanční udržitelnosti a prostřednictvím modernizace systémů subjektu přispěje k posílení konkurenceschopnosti. Výklad pojmu „full cost/ metodika úplných nákladů“ je uveden na konci tohoto metodického výkladu v kapitole 7.

Všechny předkládané projekty a realizované klíčové aktivity musí směřovat k naplnění cíle oblasti podpory.

2. Podporovaná aktivita

- Podpora zavedení metody úplných nákladů jako nástroje spolupráce s aplikační sférou.

Podporovaná aktivita musí být v souladu s cíli OP VK a oblasti podpory 2.4 Partnerství a sítě. V rámci této aktivity budou podpořeny různé formy činnosti, které povedou k vytvoření interních pravidel subjektů pro vykazování úplných (skutečných) nepřímých nákladů, tj. k vytvoření písemného dokumentu podepsaného statutárním zástupcem organizace a k uvedení těchto pravidel do praxe. Podporovány budou tedy především činnosti vedoucí k vytvoření interních pravidel organizace, v omezené míře i podpora prvotní fáze zavedení pravidel do praxe (tzv. pilotáž).

Vhodné činnosti v rámci podporované aktivity – klíčové aktivity projektu:

- Činnosti realizačního týmu (především ekonomů, účetních a dalších administrativních pracovníků), které vedou k přípravě pravidel a jejich zavedení do praxe (studium relevantních materiálů; příprava interních pravidel, která budou v souladu s pravidly uvedenými v kapitole 7 a zároveň budou odrážet specifika organizace - zahrnující např. činnosti jako určení nepřímých nákladů subjektu, volba rozvrhové základny, způsob oddělení výzkumné a výukové činnosti; sběr dat apod.);
- Návštěva odborných školení a seminářů relevantních pro dosažení cíle této výzvy a to v ČR i zahraničí;
- Konzultace se subjekty, které již aplikují metodiku úplných nákladů či pracují na jejich zavedení, a to v ČR i zahraničí;
- Nákup služeb souvisejících s realizací projektu (především odborných služeb v oblasti auditů, účetnictví, práva, projektového poradenství, IT apod.); v souladu se stanovenými limity odpovídající kapitoly rozpočtu projektové žádosti
- Zajištění potřebného software (především vyhovujících informačních systémů); v souladu se stanovenými limity odpovídající kapitoly rozpočtu projektové žádosti
- Vzdělávání cílové skupiny (akademických pracovníků a ostatních pracovníků) zahrnující informace o metodice;
- Vytvoření manuálů a školicích materiálů ke zpracovávané metodice;
- Pilotáž zahrnující především šíření povědomí o vytvořené metodice v rámci subjektu a vzdělávání cílové skupiny subjektu.

Povinná klíčová aktivita každého projektu:

- **Realizace auditu, na základě kterého auditor vybraný řešitelem posoudí, že interní pravidla subjektu pro vykazování úplných nepřímých nákladů vytvořená v rámci projektu jsou v souladu s požadavky uvedenými v tomto dokumentu.**

3. Cílové skupiny

Pro tuto výzvu na oblast podpory 2.4 jsou vybrány následující cílové skupiny:

- akademičtí pracovníci VŠ
- ostatní pracovníci VŠ

Jiné cílové skupiny (například studenti) nemohou být v rámci jednotlivých aktivit vykazovány jako podpořené osoby.

4. Oprávnění předkladatelé

- Vysoké školy podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Oprávněnými žadateli jsou všechny státní, veřejné i soukromé vysoké školy.

5. Partnerství

V této výzvě se nejedná o projektové partnerství tak, jako je tomu v běžných výzvách. Partnerství je zde vymezeno pouze v rámci možné klíčové aktivity ve smyslu konzultací se

subjekty, které již aplikují metodiku úplných nákladů či pracují na jejich zavedení, a to v ČR i zahraničí.

6. Monitorovací indikátory

Povinnými výstupy projektu budou:

- **Nově vytvořený produkt.**
- **Počet podpořených osob – poskytovatelé služeb**
- **Počet podpořených osob**

6.1 Nově vytvořený produkt

Jedná se o audit metodiky úplných nepřímých nákladů, která byla vytvořena subjektem v rámci projektu a je písemně zaznamenána v interních pravidlech subjektu. Takovýto audit může být realizován jakýmkoliv subjektem, který je členem Komory auditorů ČR nebo členem obdobné profesní organizace v zemích EU a který splňuje následující podmínku:

- Prokáže realizaci alespoň 5 významných služeb (zakázek). Za významnou službu se považuje služba, jejímž předmětem je:
 - provedení auditu zvláštního typu (audit projektu s účelovou podporou neboli audit uznatelných nákladů u projektu) u příjemců (soukromých či veřejných organizací), kteří museli dodržet podmínky vykazování úplných nepřímých nákladů projektu (tzv. Full Cost model) v souladu s podmínkami poskytovatele a/nebo
 - metodická spolupráce s organizacemi v oblasti vztahující se k zavedení metodiky úplných nákladů (v rozsahu minimálně 50 člověkodní).
- Členové expertního týmu subjektu realizujícího audit musí splňovat následující podmínky:
 - vysokoškolské vzdělání;
 - členství v komoře auditorů nebo jiné profesní organizaci (doložené příslušným dokladem);
 - min. 3 roky praxe s prováděním externích auditů nebo auditu zvláštního typu (auditů projektů);
 - prokazatelná účast (v odborné úloze) na min. 3 zakázkách, které splňují výše uvedenou definici významné služby;
- Při realizaci auditu bude postupovat také podle „Směrnice pro hodnocení interních Metodik institucí pro vykazování skutečných nepřímých nákladů projektů výzkumu a vývoje“, který bude vypracován auditorskou společností oprávněnou k vydávání „Rozhodnutí o souladu“ v rámci projektů OP VaVpI.

6.2 Počet podpořených osob – poskytovatelé služeb

Jedná se o osoby, které v rámci projektu zpracovávají metodiku vykazování úplných nákladů, anebo vzdělávají cílovou skupinu. (Každá podpořená osoba se v rámci projektu započítává pouze jednou.).

6.3 Počet podpořených osob

Jedná se celkový počet osob z cílové skupiny (akademici a ostatní pracovníci VŠ), které byly v rámci projektu podpořeny prostřednictvím absolvování vzdělávací akce jako osoby vzdělávané (tj. byli odběrateli vzdělávací služby).

7. Výklad pojmů vtahujících se k „full cost/ metodice úplných nákladů“

Účelem výzvy je podpořit na VŠ zpracování metodiky a zavádění metody úplných nákladů (full cost) u projektů výzkumu a vývoje (VaV), případně u jiných zakázek. To je možné jen při znalosti skutečných nepřímých nákladů projektu. Cílem je, aby v rámci této výzvy vytvořil subjekt (VŠ) interní pravidla pro vykazování skutečných nepřímých nákladů, která budou splňovat pravidla uvedená v následujícím textu. Tato pravidla jsou v souladu s dokumentem „Obecná pravidla (rámcová metodika) pro vykazování skutečných nepřímých nákladů v projektech OP VaVpI“.

7.1 Metodika úplných nákladů

Interní pravidla pro metodiku musí řešit otázku vykazování skutečných nepřímých nákladů projektu, tedy **přiřazování (rozpočítávání, alokace) režijních nákladů na projekt VaV, respektive tzv. kalkulační jednici¹** (dále jen metodika).

7.2 Nepřímé náklady (režie)

Nepřímými náklady se pro účely této metodiky rozumí náklady, které nelze přímo přiřadit konkrétnímu projektu, ale které byly organizací vynaloženy v souvislosti se zajištěním řešení projektu a jsou doloženy účetním systémem organizace. Řadí se sem náklady, které nejsou v rámci projektu považovány (a účtovány) za náklady přímé. Hranice mezi přímými a nepřímými náklady někdy nemusí být jednoznačná. Existují náklady, které lze považovat jak za přímé, tak za nepřímé. Rozhodující je vždy systém, který je v organizaci zaveden (tedy vnitřní pravidla organizace neboli účetní a manažerská praxe organizace) a dále také povaha projektu a relevantních nákladů. **V žádném případě není možné, aby byl v rámci projektu tentýž účetní případ vykazován zároveň jako přímý i jako nepřímý. Nepřímé náklady organizace obsahují zejména náklady na vedení organizace a náklady podpůrných jednotek (oddělení ekonomické, personální, administrativní, právní, správa budov, knihovna, správce sítě apod.), například:**

- Osobní náklady, cestovní náhrady a spotřební materiál vedení organizace a podpůrných zaměstnanců
- Odpisy či nájem budov
- Náklady související s provozem budov: pojištění, úklid, ostraha, opravy a údržba, sítě (energie, voda, plyn) apod.

¹ Kalkulační jednici mohou být jednotlivé projekty VaV, ale například také zakázky, úkoly atd.

- Administrativní náklady: poštovné, telefonní poplatky, internet, fax
- Náklady na všeobecně používaná aktiva: počítače, tiskárny, kopírky, aj.

7.3 Způsobilé a nezpůsobilé náklady

Způsobilé jsou takové náklady, které splňují jak obecné principy způsobilosti, tak specifické požadavky, definované poskytovatelem v rámci určitého programu. Poskytovatelem jsou totiž hrazeny pouze ty přímé a nepřímé náklady, které jsou považovány za způsobilé, a tuto skutečnost je nutné také promítnout do metodiky.

7.3.1 Způsobilé nepřímé náklady

Obecné principy způsobilosti nepřímých nákladů projektu určují povinnost, aby náklady byly:

- vynaložené v průběhu realizace projektu
- skutečné: Náklady musí skutečně vzniknout a být zaznamenány v účetnictví účastníka projektu. Musí být identifikovatelné (doložitelné) a kontrolovatelné. Toto pravidlo zaručuje zamezení fiktivních nákladů, jako jsou subjektivní odhady, alternativní náklady nebo náklady ztracené příležitosti. Organizace musí být schopna prokázat skutečnou výši svých celkových režijních nákladů.
- stanoveny podle obvyklých účetních a manažerských zásad organizace: Musí vycházet z již existujícího účetního systému účastníka. Systém nemůže být speciálně vytvořen a upravován pouze pro účely konkrétního projektu. Účetní postupy pro zaznamenávání nákladů projektu musí odpovídat účetním pravidlům státu, ve kterém má účastník sídlo.
- v souladu se zásadami hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti.

7.3.2 Nezpůsobilé nepřímé náklady

Náklady, které nesplňují obecné podmínky způsobilosti a specifické podmínky programu určené poskytovatelem, jsou považovány za nezpůsobilé. Metodika používaná organizací musí **zajistit, aby tyto nezpůsobilé náklady nebyly rozpočteny na projekt VaV** (respektive kalkulační jednici).

7.4 Způsobilé nepřímé náklady vztahující se k činnosti VaV

Způsobilé nepřímé náklady organizace, které budou alokovány na projekt VaV, musí být očištěny od režijních nákladů, které vznikly v souvislosti s jinými činnostmi, než jsou činnosti VaV. Organizace, které realizují i činnosti jiné než pouze výzkum a vývoj, například výuku či výrobu, musí použít takovou metodiku, která umožní oddělit režijní náklady vztahující se k těmto činnostem od režijních nákladů na činnosti VaV. Režijní náklady instituce se mohou dělit na ty, které jsou:

- jednoznačně identifikovatelné jako **vztahující se pouze k činnosti VaV** (například energie či nájem budov, kde se nachází pouze výzkumné laboratoře) – ty budou v plné výši zahrnuty do částky nepřímých nákladů, která bude alokována na projekty VaV.
- identifikované jako **jednoznačně se nevztahující k činnostem VaV** (například výrobní hala u které organizace umí odděleně sledovat režii) – ty budou odděleny od výše nepřímých nákladů, která bude alokována na projekty VaV.
- **náklady smíšené povahy** (například náklady děkanátu, rektorátu, knihovny a jiných pracovišť, která slouží jak činnostem výzkumu tak například i výuce) – pro oddělení výše režie vztahující se k výzkumu a výuce (popřípadě jiné nevýzkumné činnosti) bude **použita rozvrhová základna/y**.

7.5 Metodika alokace nepřímých nákladů na projekt

Pro vykazování úplných způsobilých nepřímých nákladů na projekt je nutné mít/zavést v organizaci fungující metodu alokace nepřímých nákladů na projekt VaV (metodiku). Alokací nepřímých nákladů instituce na projekt se rozumí rozpočítání způsobilých nepřímých nákladů organizace podle určité **rozvrhové základny/základu (tzv. cost driver)** na daný projekt (neboli tzv. kalkulační jednici). Jsou akceptovány různé metody, podstatné je, že jsou vytvořeny v souladu s obvyklými účetními postupy a metodami organizace, tzn. že nejsou účelově koncipované pouze pro určitý program/projekt. Zásady metodiky alokace:

- **V rámci jednoho právního subjektu musí být používána jednotná metoda.** Není možné, aby například jednotlivé fakulty jedné univerzity (které nejsou samostatným právním subjektem) používaly odlišnou metodu.
- **Tatáž jednotná metoda bude používána ve všech VaV projektech organizace s přihlédnutím ke specifickým požadavkům jednotlivých programů.**
- V průběhu účetního roku není možné metodu měnit.
- Pokud bude metoda změněna v průběhu trvání jednoho projektu VaV (respektive kalkulační jednice), může se instituce rozhodnout, zda bude aplikovat od okamžiku změny do konce trvání projektu novou metodu či zda bude aplikovat původní metodu (stejnou metodu) po celou dobu trvání projektu. Toto se bude řídit obvyklou praxí a mělo by to být upraveno vnitřními pravidly organizace. U všech projektů VaV, jejichž realizace započne až po okamžiku změny metody, musí již být použita tato nová metoda.
- Metoda musí být založena na skutečných údajích a doložitelných postupech. **Jakékoliv odhady nejsou povoleny.**
- Metoda musí být upravena písemnými vnitřními pravidly organizace schválenými statutárním orgánem organizace.

7.5.1 Rozvrhová základna

Aby organizace mohly alokovat způsobilé nepřímé náklady na projekt, musí si zvolit vhodnou rozvrhovou/é základnu/y. Režie mohou být alokovány na projekt například na základě těchto rozvrhových základu:

- **Přímé odpracované hodiny**
Souhrn přímých odpracovaných hodin za organizaci se rovná součtu odpracovaných hodin jednotlivých přímých (jednicových) pracovníků organizace dokladovaných výkazy odpracované doby (tzv. timesheet).
- **Přímé osobní náklady (respektive přímé mzdy)**
Souhrn přímých osobních nákladů za organizaci se rovná součtu osobních nákladů jednotlivých přímých pracovníků organizace dokladovaných ve mzdovém účetnictví. Osobní náklady každého přímého pracovníka vycházejí z počtu odpracovaných hodin a jeho hodinové sazby. Obdobně se postupuje, pokud se rozvrhovou základnou zvolí přímé mzdy.
- **Metry čtvereční**
- **Celkové přímé náklady, výnosy a jiné**

Pro alokaci různých skupin způsobilých nepřímých nákladů na projekt je možno použít buď jednu rozvrhovou základnu, nebo více různých rozvrhových základu (např. náklady související s provozem budov mohou být alokovány dle využitých ploch pro projekt, tj. metrů čtverečních, a náklady na vedení organizace mohou být alokovány dle přímých osobních nákladů). Metoda, respektive zvolená rozvrhová základna/y, musí být **pro účely vykazování nepřímých nákladů projektu založena na údajích zanesených v informačních systémech**

organizace (účetnictví apod.). Pro výpočet rozvrhové základny se pro účely vykazování použijí **údaje z posledního uzavřeného účetního období (zpravidla účetní rok)**. Pokud bude vykazované období přecházet z jednoho účetního období do dalšího, budou použity dvě různé výše rozvrhové základny (popřípadě více, podle délky vykazovaného období). U údajů, které nevychází z účetnictví (např. metry čtvereční), **musí metoda používaná organizací stanovit rozhodné datum** (např. stav k poslednímu dni vykazovaného období) **nebo závazný způsob určení** výše této rozvrhové základny (např. roční průměr). **Pro účely plánování nepřímých nákladů projektu** je možné použít například údaje vycházející z minulého účetního uzavřeného období či údaje vycházející z rozpočtu na příslušný rok (není však možné použít odhady, které nejsou doložitelným způsobem zdůvodněny).

7.6 Příklady možné struktury metodiky

V dokumentu „Obecná pravidla (rámcová metodika) pro vykazování skutečných nepřímých nákladů v projektech OP VaVpI“ je možné nalézt dvě grafická vyobrazení možných struktur metodiky.